

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: A törzskönyvezésről. Dr. Szentkirályi Ákos. — Az aranka irtásáról. Réti János. — A szőlő sürgős munkája. Szentgyörgyi Lajos. — A nagy-váradai eke- és szántóverseny. Virágh Elék. — Kolozsvári löversenyek. — Pályázati hirdetés. — Magyarországi állattenyésztők kalauza. — Egyveleg: Nagy jégész. A ribizskéről. A szövetségi gyűlésről. Vén diófák. Értesítés. — Üzleti heti szemle — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A törzskönyvezésről.

Az „Erdélyi Gazda“ 9-ik számának „A hazai gazdasági egyletek nagygyűlése“ című cikkéből kitéjük, hogy erdélyi gazdasági egyletünk is helyesnek és kívánatosnak tartja a tenyészállatok törzskönyvezését. Ez különben másként nem is lehet, mivel fejlettebb viszonyok között okszerű állattenyésztést folytatni törzskönyvezés nélkül csak annyi, mintha valaki manapság kereskedést vagy bármely ipart akarna üzni — könyvtel nélkül.

Hogy az illetékesközegek mikor fogják e részben a szükséges lépéseket megtenni — előre tudni nem lehet; jó lesz azonban, ha már most foglalkozunk ezen kérdéssel, hogy majd annak idején az készületlenül ne találjon! Kérem mindazokat, kiket ez ügy érdekel, szóljanak hozzá az alább elmondandókhöz, mert . . . „több szem többet lát“.

Alig szükséges megjegyezni, miszerint a törzskönyvek vezetése dolgot ad és néha sok gondot okoz! És pedig, a tenyésziesnek mentől több mozzanatra terjed a törzskönyv (mentől több rovata van, mentől komplikáltabb — a mint közönségesen mondani szokás) annál több följegyezni, kikutatni való lesz: de egyszerűsége aunal tisztább és hü képét fogja az adni a tenyészetnek.

Egyszerűbb körülmények, kevésbé fejlett viszonyok és külterjesebb üzletvitel mellett, egyszerű törzskönyvezéssel kell megelégednünk; ha pontosan vezetjük és az adatokat a valósághoz hűen jegyezzük föl: igen nagy lépést tettünk előre és

épen nem mondhatjuk, hogy „csak a semminél jobb“. Azonban bármilyen módon rendezzük be a törzskönyveket, bármiféle „jegyzékeket“ és rovatokat készítsünk, egy bizonyos alap gondolatot okvetlenül szem előtt kell tartanunk: azaz, vannak bizonyos dolgok, kérdések, melyekre minden törzskönyvnek határozott fölvilágosítást, választ kell adni. Azt hiszem mindenekeelőtt ezen — hogy úgy mondjan — alapelveket illetőleg szükséges tisztába jönnünk.

Ha a következőket szem előtt tartjuk, akkor a törzskönyvek, bármely méltányos kívánalmat kielégíthetnek. Kell, hogy az illető jegyzékekből kiolvasni lehessen:

1. Valjon a test alakulását, nagyságát és egyéb más tulajdonságait, például tejelőképességét, illetőleg van-e javulás, haladás; vagy pedig még mindig a réginél vagyunk; vagy ellenkezőleg éppen visszaesés, hanyatlás constatálható? Tehát a bejegyzett állatok leírására, tulajdonságainak pontos följegyzésére kiváló gondot kell fordítani.

2. Vajjon vannak-e, fordultak-e elő bizonyos betegségek, hibák, rossz szokások, melyek azok és csakugyan átörököltettek-e? Ezek céljából minden a tenyészelben megfordult állatnak életében és netalán boncsolásakor megfigyelt, valamint a róla meghallott (ha t. i. másnak eladatott p. o. mint tenyészállat) tények följegyzendők.

3. A bejegyzett állatok mindenikétől — tehát úgy az apáktól, mint az anyáktól — hány állat származott le és melyek azok? Ezen szempontból, hogy tájékozhassuk magunkat, azok az anyák, a melyekkel a törzskönyvezést megkezdjük (valamint azok is, melyek később idegen helyről beszerezettek) család alapítók gyanánt, külön-külön számmal — betűvel vagy jeggyel — lesznek ellátva. Az apaállatok szintén. Mindenik állatról, mely a tenyészetben születik, tudni kell, hogy melyik családból (családanyától) származik és hogy melyik him volt az apja. Ezért a család szám, betű vagy jegy mindenikre reá alkalmazandó s a párosztási és

születési (szülési) adatokat pontosan följegyezni szükséges. Ilyen módon képesek leszünk bármikor, bármelyik állatnak törzsfáját összeállítani, ivadékait csoportosítani és egy másikkal való rokonsági viszonyát kimutatni.

Ezek után legyen szabad kimondani, miszerint arra nézve is megkellene állapodni: miként, mely móddal legjobb megjegyezni a tenyészállatokat? Én úgy gondolom, legjobb ha a szarvasmarhánál sűtéssel, a juhoknál és sertések-nél pedig a fülekbe való bevágásokkal történik a számozás.

A szarvasmarhánál továbbá kérdés, vajjon csak a törzsrre, vagy csak a szarvakra, vagy mindkettőre elosztva sűtessenek a számok? Vagy nem lenne-e célszerű a szarvasmarhánál is alkalmazni a fülekbe való megszámozást? Mindkét utóbbi kérdésre természetesen az határoz, hogy vad vagy kezes, gulyamarhával avagy istállózatlan van-e dolgunk?

A mi a fülekbe való bevágásokkal eszközölt számozást illeti, — azok kedvéért, kik ez eljárás még nem ismerik — a következőket említem tájékozásul:

Egy **U** vagy **V** alakú kicsipés a fül alsó szélén jelent 1; egy ugyanilyen kicsipés a fül hegyén = 2; a fül felső szélén hasonló kicsipés = 4; egy kerek lyuk a fül közepén = 8. Ezen négy jeggyel — számmal 1–15-ig lehet számozni. Ha több számra van szükségünk, akkor például: a fül alsó szélén (a hegytől és egymástól egy-egy hüvelyk ujnyi távolban) két becsipést alkalmazunk = az első lesz 1, a második 2; a fül hegyén való becsipés jelent 4; a fül felső szélén az első becsipés = 8, ugyanott a második becsipés = 16; a fülbe vágott lyuk = 32 és ha ugyanott — kellő távolságban — még egy második lyukat vágunk ez = 64. Ezekkel a számokkal (1, 2, 4, 8, 16, 32, 64) 127 darab állatot lehet megszámozni; például $99 = 64 + 32 + 2 + 1$. Az eltanulás céljából és tévedések elkerülése végett készítünk egy rajzot, melyen a fül a rajta levő bevágások jelentésével fel-van tüntetve; ezt a rajzot mindig magunkkal hordjuk és az istállókban táblára jegyezve kifüggesztjük.

A törzskönyvezés megkedveltetése és általánosítása szempontjából nagyon célszerűnek vélem, ha az arra illetékes helyeken nyomtatott jegyzékeket készítenének és azokat — természetesen a végleges megállapodás után — magyarázó szöveggel ellátva a gazda közönség között kiosztanák. Erre a célra különösen az állatkiállítások alkalmatosságát kellene felhasználni, mikor egyuttal szóbeli fölvilágosításokkal, fölolvásokkal lehetne a dolgot népszerűsíteni.

Felette hasznosnak gondolom továbbá, ha a törzskönyvi jegyzékekkel együtt, az illető állatok testalakulását magyarázó rövid, de velős füzetecskék osztatnának szét. Ezekben a tenyészállatoknak különböző haszoncélok szempontjából való hozzávetőleges meghatározásáról stb. lehetne alapos oktatásokat adni.

Arról, hogy a törzskönyvezésnek az állattenyésztés előrevitelére milyen jó hatása van: íveket lehetne tele írni! Ha minden mástól eltekintünk, azon egyetlen körülmény, mely szerint a törzskönyvet vezető tenyésztő kénytelen — hogy úgy mondjam — minden egyes állatot kézbe venni, felette fontos. A

kezdő állattenyésztőnek a törzskönyv vezetése alig pótolható gyakorlat: szemét élesíti, ítélőtehetségét fejleszti, önnállóvá, biztossá teszi. Jövőre be fogom mutatni a sertés-, juh- és szarvasmarha számára összeállított törzskönyvezési jegyzékeket, tekintettel a kisebb tenyésztők igényeire.*)

Dr. Szentkirályi Ákos,

Az aranka irtásáról.

Veszedelemes ellenséggel állunk szemben, melyről most szólanı kívánok. S bátran mondhatjuk, hogy az élősdı gyomok közt egy sincs félelmetesebb, egy sincs kártékonyabb!

Talán nincs is gazda, ki ne ismerné, kinek ne lett volna vele küzdelme; mert a luczernás, löherés földeinken rendszeresen megjelenik; kisebb-nagyobb foltok alakjában már messziről mutatja magát s szerencsésnek mondhatja magát az a gazda, ki csak mások határából ismeri.

Sokan vannak még gazdáink között, kik nem akarják elhinni, hogy magot termel az aranka is (más néven kuska, kosz, fűnyög) s magról szaporodni képes, mint bármely más gaz vagy gyomnövény. Pedig ez tagadhatatlan s kétségbe nem vonható, hogy magja még a magkereskedésekbe is eljut, a luczerna vagy löhere magva közt.

Azok kedvéért, kik nem tekintik önálló faját magról szaporítani tudó növénynek az arankát, itt megjegyezzük, hogy bizony az is olyan virágos növény, mint pl. a luczerna, melyen élődik, csakhogy önerejéből nem tudja magát fentartani. Számos kísérletek igazolták, hogy magja csiraképes s a magból kikelt kis növény igen szívós életű. Magva apróbb a kulturnövény (luczerna, löhere) magjánál, gömbölyded, homályos, piszkos sárga színű, csirázó képességét évekig megtartja s így állhat elő aztán az az eset, hogy tiszta vetőmag mellett is arankás lehet vetésünk.

De nem csupán magról szaporodik, hanem indáiról is, melyek a levélnemű pikkelyek hónaljából támadnak s ebből értheti, hogy miként terjedhet el rövid idő alatt oly szaporán.

Kürtására számos szert ajánlanak, melyek többé-kevésbé biztos eredményre vezetnek. Fődolog azonban, a mint észrevettük, legott pusztításához látni s az irtást szigorú pontossággal s nagy vigyázzal hajtani végre. Ne hagyjuk, hogy magját megérlelje!

A használatban levő vagy megpróbált irtó szerek közül említendők a sóoldatok: konyhasó, vasgálicz, kénsavas káli 5–10% oldatban.

Harmatos reggelen, vagy eső előtt, kaszálás után s a megtámadott luczernának behintése hamu, mész, galambtrágya vagy komposttal.

Beszórása porhanyó föld, iszap vagy polyvával (törek) a meglepett területnek.

Mindezen szerek azonban vagy költségesek, vagy károsak is lehetnek a luczernára is, ha koncentrált oldatban alkal-

*) Kérjük.

mazzuk vagy tulságos vastagon szorjuk; vagy pedig célhoz nem vezetnek.

Ez okból, uem marad más hátra, mint a legtöbb sikert biztosító s egyuttal leggyakorlatibbnak mondható eljárást: az égetést s utána a foltos helyeknek felásását (kapálását) ajánlani.

Égetés előtt az arankától megtámadott luczerna előbb mindig lesarlózendő s csak azután fogjunk az égetéshez.

A lesarlózendő termény, ha tovább vitetik, zsákokban gyűjtendő össze — nehogy iudáit vagy esetleg érett magvát az élősűnek tovább hurezoljuk s általa megfertőztessük a még ép, vigan fejlődő részeit a luczernatáblának.

A lovágott takarmányt czélszerűbb szintén elégetni.

Ez után a letakarított hely szalmával rétegzendő s azt ott elégetjük. Még jobb szecskázott szalmát teríteni el, de nem vastagon, (körülbelül egy arasznyira), nehogy a luczerna gyökere is szenvedjen az égés folytán.

Az ekkép megtisztított s üresen maradt foltok azután tiszta maggal bevetendők.

Soha sem volna szabad, meg nem vizsgált vagy előbb gondosan át nem szitált magot használni vetésre, mert a legtöbb esetben — ha a talajba már előbb nem került az aranka magja — a luczerna vagy lóhere vetőmaggal együtt vették el az aranka magja is, mint egyéb gyomoké.

Ha aranka csak kis helyen mutatkozik s jókor észreveszük, kipusztítható gyökeresen akkép is, hogy egy élesre fent kapával az egyes tők kivágnak, ama hely pedig egy ásónyomnyira felásandó s a megtámadott növény mélyen alátakarítatik s így marad mig el nem korhad; az utávetés csak 4 hét mulva történik.

Ha azonban foltok mutatkoznak már, vagy érett mag is található — minden tévovázás nélkül az égetéshez nyuljunk; ezt, mint legbiztosabb módot ajánljuk.

Kolos-Monostor

Réti János.

A szőlő sürgős munkája.

Tapasztalás bizonyítja, hogy mennyire elővihetünk egy s más dolgot, ha annak a maga idejében segítségére sietünk. Gyakorlatból tudhatjuk, mily hatalmas lökést adhatni állataink és növényeink fejlődésének, ha az utjukba álló akadályokat elhárítjuk s azokat okszerű ápolásban részesítjük.

Segységünket várja, hátramaradott áldott szőlőtökénk is, mellyel ha nem késedelmezünk, még remélhetjük, hogy az elég korán érők kellő fejlettségre jutnak.

Hosszas tapasztalatok alapján vált közmondássá bizonynyal, hogy „ha Antalnapi vásárra virágzó gerezd nem található, a szőlő megérésére nem számít hatni” s pedig odáig már csupán egy*) hetünk van s alig lehet reményünk, hogy jelzett napon, szőlőink virága finom illatát élvezhessük.

Igyekezzünk tehát megtenni minden tőlünk telhetőt, hogy e háladatos növényünk fejlődése gyorsíthatassék!

*) Kolozsvári országos vásár jun. 13-án.

Legbiztosabb rugó — természetesen, ha már meg van kapálva — az, hogy mielebb fogjunk a levelezéshez, mely műtét alatt a jövő évi magfa (termővessző) választást s az avval járó gondos elbánást értjük.

Igaz, hogy a tulságos esős idő nagyon gátol munkánkban s igen érzékenyen hátra vetett minden mezei dolgunkban, de hát épen azért tegyünk meg ott, a hol tehetünk, pl. kertjeink, szűkebb határu szőlőültetvényeinkben minden lehető, hogy a szépen mutatkozó termést kellő fejlettségre segítsük.

Teendők tehát, hogy legelőbb a tőkén válasszuk ki azokat a sarjakat, melyek szőlőink további diszlését és azok jövő évi termésének biztosítására leendenek hivatva. Ezekkel rendben lévén, távolítsunk el minden olyan sarjat, melyen termés nincs — s a hol tulságosnak találjuk az áldást, még abból is hanyjuk le a mu musokat legalább; kipótolják a megmaradottak, sokkal szebb fejlettségük által azt a látszólagos kárt, melyet ezáltal eszközünk.

Evvel rendben lévén, következnek a természetes sarjak elcsipdelése, tapasztalván azonban — s nem egyszer igen-igen érzékenyen, hogy ezzel tulságosan sietni káros: a csipkedést egy pár héttel továbbra halasztani javallom és pedig a mint jelezém, elegendő bő tapasztalatom alapján.

Különösen a legközelebb mult évben vettem észre, hogy mily rohamos a szőlőtő működése levelezés után — s hogy ennek következtében, mennyit el szokott rugni terméséből.

Különben fontoljuk is meg csak kissé a dolgot! mily nagy változást idézünk elő szőlőtökéinken az által, hogy némelyikét egészen lekopaszítjuk, ott hagyva tized vagy még kevesebbed részét annak a jövésnek, mely pár percz előtt még azt oly szépen diszité, mint lim-lom!? Igaz ugyan, hogy az ejtett sebek begyógyítására is fordít, dús táperejéből a kezünk közti növény, de mégis tulságosan jut a megmaradottaknak belőle, mi miatt aztán megtörténik, hogy némely sarjról csak lesorvad a termés, máson meg oly ritkán maradnak a szőlőszemek, hogy csaknem resteljük, hogy mi voltunk azok ápolódajkái.

De másfelől, azt is tapasztalhattuk, hogy ha igen korán csipdesünk, annyira előzőnik a visszacsipdesett sarjak honaljai s más támadt jövések a szőlőtőt, miszerint vélt okszerű eljárásunkat inkább hátrányosnak, mint előnyösnek vagyunk kénytelenek beismerni.

Ezek folytán a levelezés minden más csinját-binját vigyük végbe, de a természetes jövések — sarjak — vissza csipkedését halasszuk későbbre. Ez ugy is véghetetlen gyors munka — s bizonynyal kevesebb időt igényel, mintha egyidejűleg megcsonkítottuk volna azokat is, s most 1—4 honaljsarj s meg más vadjövések eltávolításával vesződünk.

Hogy azonban a visszacsipkedés is virágzás előtt lehetőségig megtörténjék, igen természetes. S hogy ez a gerezd fölött hány levéllel történjék, azt a természetes sarjak sokasága vagy kevesebb volta határozza meg, valamint az, hogy kerti vagy hegyi szőlővel bibelődünk, forróbb vagy kevésbé meleg expositióban. Ha sok a termés, illetve kedvezőtlenebb szőlő helyisé-

günk fekvése, mind rövidebbre csipjük a sarjat, úgy azonban, hogy egy levél okvetlen maradjon a termés fölött, melegebb fekvésben pedig kevesebb termésnél 3—4 levelet is hagyjunk ernyőül s lélekző eszközül.

Mintha hallanám tisztelt ügytársaim ellenvetéseit, miszerint egy munkával ismét szaporítom úgy is teméntelen munkával járó szőlőink mivélését. Ez az ijedelem azonban azonnal megszűnik, mihelyt jól megfontolják okadatolt eljárásomat; melyet különösen azon szőlőbuvárok, szenvedélyes kertí szőlők művelői — hogy úgy szóljak mívészei — nagy becsű figyelmébe ajánlók, kik mindent el szoktak követni, hogy minél szebb és több eredményre jussanak. Hogy a szőlő további gondozását mikép teljesen lehető jó eredménnyel annak idején szintén fogom jelezni.

Kolozsvárt.

Szentgyörgyi Lajos.

A nagy-váradi eke- és szántóverseny

eredményeit a következőkben közöljük. — A bírálát következő elveken alapult:

— Az I. osztály bizottság az eke szerkezetét, anyagát és árát vette figyelembe, összesen 20 értékszámmal; a II-ik csoport az erőmívővel a vonóerőt, a barázda mélységét és szélességét és a munkaidőt konstátálta 30 ért. sz.; a III. csoport pedig a munka jóságát, vagyis a barázda egyenletességét és fenék tisztaságát, a föld forgatását, porhanyítását és keverését ítélte szemlélet útján összesen 25 ért. számmal. Az I. II. és III. csoportbeli vélemény számok összegezett nagysága adta a rangfokozatot a díjak kiosztására nézve.

Ha az egyes művelet minden kívánalmat kielégített, nyert 5 számot, ha igen jó 4, jó 3, hiányos 2, rossz 1 számot.

Nagy figyelem fordított a II. oszt. bíráltnál arra, hogy a vonó állatok oly rendes munkát fejtessen ki, mint a melyre azok egész napon át megerőltetés nélkül képesek, így lett egy bizonyos időnek megfelelő ut mérése eszközölve, ebből azután és a barázda szélességből kitűnt, hogy az eke által egy óra alatt mily nagy terület művelhető meg. Az erőmívővel kipuhaltatott, mennyi vonóerő vétetik igénybe az eke által. tekintetbe véve ezzel együtt már most az út hosszát, melyet az állatok egy bizonyos időben tettek, valamint a kiemelt földszélet köbtartalmát, lett kiszámítva a valósággal igénybe vett erőfejtés. A megállapított egység volt tehát, hogy egy köbméter földszületnek egy másodperc alatti felfordítására mennyi kilogramm erő szükséges. A rovatos kimutatás minden esére magában foglalja ezen számítások eredményét.

A végérvényes bírálát összeállítására másnap délre befejeztetett, a midőn a nemzeti Casinóban előbb bizottsági ülés tartatván, a verseny eredményeként a díjak következőleg osztattak ki a versenyzők között:

1. Az egyvasu ekék csoportjából: az első díj, arany érem és dicsérő oklevél, Gubicz László 4. számu ekéjének íteltetett oda, kitűnő szerkezet és anyag $\frac{20}{20}$, kiváló munkaképesség $\frac{28}{30}$ és legjobb munkamivőség $\frac{24}{25}$ által.

Minden irányban kitűnő ekéje vertvasu, levehető és elkopás után mással helyettesíthető, talppal és oldalvassal, s acél szántóvassal, könnyen kormányozható és a szántás mélységéhez arányban szélesebb vagy keskenyebb barázdát is csinálhat.

Virágh Elek.

Kolozsvári lóversenyek.

(1883 augusztus 31-én és szeptember 2-án.)

Első nap, péntek augusztus 31-én.

I. Asszonyok díja, tiszteletdíj. Futhat minden ló. Távoltság 2000 meter. Teher 3 évesre 60, 4 évesre 67, 5 évesre és idősbre 70 klgr.; mére $1\frac{1}{2}$; telivérre $2\frac{1}{2}$ klgrmmal több. Lóra, mely futás végett gyepen meg nem jelent, 5 klgrammal kevesebb; lóra, mely már díjat nyert, 5 klgrammal több. Erdélyi mén vagy kancza ivadékára $2\frac{1}{2}$, mindkettőre 4 klgrammal kevesebb. Erdélyen kívül idomított lóra 4 klgrammal több. Nem Erdélyben elletett lóra még 5 klgrammal több. Urlovarok. Tétel 25 frt, f. v. f. Tételek felét az első, felét a második ló kapja. Nevezése 1883. augusztus 10., déli 12 óráig, azontul kettős tétellel.

II. Három évesek versenye, államdíj, 2000 franc aranyban. Futhat minden állandóan Erdélyben lakó birtokos bona fide tulajdonában levő, Eedélyben elletett és felnevelt 3 éves mén vagy kancza. Távoltság 2400 meter. Teher $56\frac{1}{2}$ klgramm, ménre $1\frac{1}{2}$ klgrammal több. Erdélyi mén vagy kancza ivadékára $2\frac{1}{2}$, mindkettőre 4 kilogrammal kevesebb, félvérre még 3 klgrammal kevesebb. Egy 1000 frt értékű verseny nyerőjére 3, két ily vagy egy nagyobb értékű verseny nyerőjére 5 klgrammal több, de nem halmozva. Erdélyen kívül idomított lovakra még 4 kilogrammal több. Tétel 50 frt, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele az első, fele a második lóé. Nevezési zárnapp 1883. július 20-ka déli 12 óráig bezárolag.

III. Erdélyi díj 1200 frt. Aláírási díj. Futhat minden erdélyi birtokos bona fide tulajdonát képező félvér hirtas vagy vadász-ló, mely egy év óta nyilvános idomító intézetben nem volt. Távoltság 9000 méter. Teher 4 évesre 66, 5 évesre 70 klgramm; kanczára $1\frac{1}{2}$, erdélyi mén vagy kancza ivadékára 3, mindkettőre 5 klgrammal kevesebb. Nem Erdélyben született lóra 4 klgrammal többi Erdélyen kívül idomított lóra még 4 klgrammal több. E díj egyszeri nyerőjére 4 klgrammal több, de nem halmozva. Üzleti lovar 4 klgrammal több. A nyertes 1000 forintért árverés útján eladó. Ha 1000 frtnál drágább a ló minden 100 frt után 1 klgrammal többet, ha 1000 frtnál olcsóbb, minden 100 frt után egy kilogrammal kevesebbet visz. Kikiáltási ár a bejelentett ár; a többlet oszlik a díjra aláírók között; az árverésben csakis az ilyenek vehetnek részt. Tét 25 frt, f. v. f. Nyeremény 1000 frt az első, 200 frt a második lónak; a 3-ik ló a tételeket kapja 100 frt erejéig; a 4-ik ló, ha 4 lónál több van nevezve, tételenti. A netaláni többlet a díj tőkájéhez csatolódik. Urlovarok. Legalább 4 lónak kell nevezve lenni, vagy nincs futás. Nevezés 1883. augusztus 10-ke, déli 12 óráig.

IV. Fogarasi ménes díja 2000 frank aranyban. Futhat minden állandóan Erdélyben lakó birtokos bona

fide tulajdonában levő mén vagy kancza. Távolság 3200 meter. Teher 3 évesre 55 klgramm, 4 évesre 65 $\frac{1}{2}$, 5 évesre és idősebbre 67 klgramm. Mére 1 $\frac{1}{2}$ klgrammal több. Nem Erdélyben elletett és fölnevelt lovakra 4 klgrammal több. Erdélyen kívül idomítottra még 4 klgrammal több. Angol vagy francia lóra 8 klgrammal több, de nem halmozva. Tétel 50 frt, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele az első, fele a második lóé. Nevezési zárnap 1883. július 20-ka, déli 12 óráig bezárólag.

V. Sorsolási díj 800 frt. Futhat minden ló. Távolság 2400 meter. Teher 3 évesre 60, 4 évesre 67 klgramm, 5 évesre és idősebbre 70 klgramm, kanczára 1 $\frac{1}{2}$ klgrammal kevesebb. Nem Erdélyben elletett lóra 4 klgrammal több. Erdélyen kívül idomított lóra még 4 klgrammal több. Üzleti lovar 5 klgrammal több, Tétel 30 frt, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele az első, fele a második lóé. A nyertes a díjra aláírók tulajdonába megyen át, kik között a verseny után azonnal kisorsoltatik. Nevezés 1883. augusztus 10-ke déli 12 óráig.

(Vége köv.)

Pályázati hirdetés.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél az 188 $\frac{3}{4}$ -ik tanévre az I-ső éves tanfolyamban hét állami alapítványi ösztöndíjas és hat szabadhely megürülvén, ezeknek betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen helyek elnyeréséért való folyamodványok a következőleg szerelendők fel:

I. Az állami alapítványi ösztöndíjas helyeket illetőleg:

Ezen helyeket az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyrészi megyékben született, iskolai tanulmányaikat sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll teljes élelmi ellátásból, az intézetben lakás, fűtés és világításból, a folyamodó által hozandó ág és törölközőneműek mosatásából, esetleg ingyenes gyógykezelésből és a tanévek alatt tandíjmentességből.

Az ezen helyekért való bélyegmentes folyamodványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gymnasiumi vagy reál, vagy 6 polgári iskolai osztályról, vagy a középfoku kereskedelmi iskola végbizonyítványa. Több osztályt vagy érettségi vizsgát felmutatók előnyben leendenek.

2. Keresztelő levél a születési hely s legalább betöltött 16 éves kor igazolására.

3. Szegénységi bizonyítvány.

4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkat igazolására.

5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodó részére a szükséges kerti kézi eszközök (kés, olló, körülbelül 4 frt érték) beszereztetnek s 5 frt biztosíték érte letétetik. E biztosíték a tanulónak a pálya végeztével vagy egészen, vagy a rontási érték letudásával visszaadatik.

II. Az intézeti szabadhelyeket illetőleg.

Ezen helyek élvezetében az erdélyrészi megyéken kívül születettek is részesülhetnek. A szabadhely áll havi 18 frt élelmi

költség lefizetése mellett ugyanoly ellátásból, mint a minőben az ösztöndíjasok részesülnek.

Az ezen helyekért való 50 krral bélyegelt folyamodványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány, mint fennebb.

2. Orvosi bizonyítvány.

3. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodókért a fentebbi szükséglet beszerzésén s a biztosítékon kívül a havi élelmi pénz előlegesen s a félévénként 10 frt tandíj pontosan fog fizettetni.

Ezen ügybeni folyamodványok f. é. július hó 15-éig a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Kolozs-Monostoron (u. p. Kolozsvár) benyújtandók.

Ez alkalommal egyuttal tudattatik, miszerint a tanintézetre künn lakó hallgatók is felvétetnek s számukra a beiratkozási határidő f. év október 1—10-ig tart.

Az iztézeti „szabályzatok“ kívánatra megküldetnek.

Kolozs-Monostor, 1883. év május hó 25-én.

Vörös Sándor,
igazgató.

Magyarországi állattenyésztők kalauza

czim alatt, az országos magyar gazdasági egyesület egy irodalmi vállalatot szándékszik megindítani. ennek érdekében közreműködésre szólította fel a testvér gazdasági egyleteket, hozzájuk fordulván adatgyűjtés végett.

Az alább közlött felhívásban részletezett kérdésekre, a bekívánt feleleteket f. é. szept. 15-éig kell beküldeni. E nagy érdekű, hiányt pótló mű önálló füzetekben adatik ki, melyek mindegyike a tenyésztő-típusok bizonyos határozott csoportját foglalja magában.

Az állattenyésztők kalauzába való felvétel föltételei a következők: Fölvétetnek valamennyi határozott irányu tenyésztői a lovak, szarvasmarhák, juhok és sertéseknek, melyek a hazai állattenyésztésre nézve jelentőséggel bírnak.

1. A lovak következő kategóriákba sorolandók: 1) telivér angol, 2) telivér arab, 3) nehéz munkás (nagy termet, főleg városi czélokra, mint pl. pinczgaui, percheron), 4) közönséges munkás (normandi és irhoni stb. vagy ezek keresztezése), 5) nehezebb hintós ló (Carossier), 6) közönséges hintós (vadász), 7) közönséges nyerges- vagy hadi ló, 8) ponny, 9) hegyi ló.

2. Szarvasmarháknál: a) húsfajták (Shorthorn, Durham és Charolais), b) tejelő fajták (a nyugoti, vörös-tarka, fekete tarka és borz-deresek), c) magyar igás fajta.

3. Juhoknál: a) angol húsjuh s keresztezés, b) Rambouillet, c) Electoral-Negretti, d) hazai fésüs, e) raczkák, f) egyéb fajták és keresztezések.

4. Sertéseknél: a) hazai zsirfajták, b) angol és német zsir és húsfajták.

A bejelentésekben a következő adatok veendők fel:

1. A törzsnyj fajtája.

2. A nyáj tulajdonosának; a) a neve, b) lakása, u. p., vasutállomás és az onnan való távolság.

3. A nyáj tenyésztőjének neve.
 4. A nyáj alapításának ideje.
 5. A nyáj alapítójának neve.
 6. Az eredeti vagy később beszerzett tenyész-anyag beszerzési forrása.
 7. Tenyészirány.
 8. Az anya-állatok jelenlegi száma.
 9. Az állatok jellege: a) általánosságban: szín, testalkat, élőssúly, érettségi kor, egészséges volta; b) különösen: lovaknál a különböző használati célokra való alkalmatosságukra, kvalifikációjukra nézve; c) szarvasmarháknál: a tejelés, igavonó és hizóképességre nézve; d) juhoknál: gyapjuminőség, nyirási súly, gyapjuár és hizóképességre nézve; e) sertéseknél: termékenység- és hizóképességre nézve.
 10. Kimutatása annak, hogy törzskönyvek vezetettek-e, melyekből minden egyes állat leszármazása és vérrokonainak tulajdonságai kivethetők.
 11. Kiállításokon esetleg nyert kitüntetések.
 12. Az évenként eladásra felállított apa-állatok és tenyész anyák száma és kora.
 13. Az eladás ideje és módja (szabad kézből való eladás vagy árlejtés?)
 14. Hozzávetőleges árak.
- A beküldött adatok valódiságáért a beküldő sajátkezü aláírásával szavatol.

EGYVELEG.

— A nagy jégeső, mely május 26-án délután 4 és 5 óra közt a főváros határának egy részét elverte s végig kopogott a főváros utcáin és háztetőin, főképen az új-pesti és kőbányai határban okozott kárt; ez utóbbi helyen az idei szőlőtermést aligha nem tönkre tette. A budai oldalon nincs semmi kár. A Svábhegyen és Zugligetben aig esett egy pár szem. A jégesés mintegy 15 percig tartva, északról délkeletnek vult el. Érdekes, hogy a belvárosban még sütött a nap, mikor a Lipótváros felső részén már lapátolni lehetett a jeget. Valami nagyobb kár a főváros területén nem történt. (M. F.)

— A ribiszkén és pöszmétén élő hernyók ellen legcélszerűbbnek bizonyult a bokroknak és azok környékének oserporral behintése. A behintést kora tavasszal a rügyek fakadása előtt kell végezni. Ezen csekély fáradsággal sok kellemenségtől menthetjük meg magunkat. (M. F.)

— „A szövetségi gyűlés után“ című cikkben a „Magyar Föld“-ben következő érdekes adatokat találjuk: „Mi tünik ki a költségvetés rideg számaiból? Az, hogy a szövetségi gyűlés tagjainak tapasztalata szerint gazdasági egyleteink átlag 200 tagnál többre nem számíthatnak; e szerint tehát a tényleg létező 46 gazdasági egyesületnek összesen 9200 tagját remélhetni, évi 5 frt tagdíjjal s így mindössze 46,000 frt évi jövedelemmel. E ténnyel szemben a statisztika azt mutatja, hogy Magyarországon és Erdélyben a 30 holdon felül levő u. n. közép és nagybirtokosok száma, a kiknek tehát már érdekekben állhat, hogy egyik vagy másik gazdasági egyesületbe

beálljanak, 137,400. És ez összegből várható egyesületi tagul tehát 9200, vagyis az egész létszámnak nem egészen 7%-je, holott a budapesti magyar természettudományi társulatnak egy magának az orvosokból és tanárokból 6500 tagja van majdnem ugyanannyi jövedelemmel, mint a mennyit Magyarország összes gazdasági egyesületei tagsági díjaiból előirányoznak.

— Vén diófák. A krimi nagy diófák között vannak olyanok, a melyek életkorát 1000 esztendőnél többre becsülik. Parthenit tatárfalu mellett áll egy, melynek kerülete 20 láb, Balaklava mellett pedig a Baider völgyben egy másik, a mely éventé 70—100,000 diót terem. Ez öt család tulajdonát képezi, kik termésén megosztzkodnak. — (M. F.) — Ezen alkömlomból főlemlitjük, hogy nálunk is közérdekű munka lenne, a vén fák életkoráról följegyzéseket és adatokat közölni! —

— Értésítés. A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete által életbe léptetett állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri egy a földbirtokos, mint a bérlő urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi irodának (Budapest, papnövelde-utca 6.) jelentsék be. Állást kereső tag urak sziveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főczélja az, hogy a földbirtokos és bérlő urak támogatását a tag urak javára ezen uton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest junius 26.		Bécs junius. 26.
Buza	10'10—10'80 frt	10 65—11'00 frt
Rozs	7'60—7'80 frt	7'60—8'60 frt
Árpa, takarmány	6'90—7'20 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7'20—7'80 frt	— — — frt
Árpa, seres	8'00—8'90 frt	— — — frt
Zab	6'40—6'80 frt	7'00—7'45 frt
Törökbuza	6'60—6'70 frt	— — — frt

Budapesti marhavásár május 31-én. Őszes felhajtás 1346 db. nagy és 649 apró marha. Ebből eladatott 13 db. bika, 705 db. ökör, 440 db. vágó tehén, 136 db. fejős tehén, 52 db. bival, 630 db. borju, 19 db. juh. Árak: bika darabonként 160—200 frt, ökör páronként 260—360 frt, vágó tehén páronként 240—280 frt, fejős tehén darabonként 160—190 frt, bival páronként 150—220 frt, borju darabonként 16 1/2—25 1/2 frt, bárány páronként 5 1/2—6 frt, juh páronként — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 52—57 frt, tehénhús 53—55 frt, borjuhús 66—80 frt, bivalhús 48—52 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Kivánatra árlapok és költségvetések bármintre küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSER FERENCZ
 első magyar gép-
 és tűzoltószerek, gyár,
 harang- és érczöntöde
 ERDÉLYORSZÁGI FIÓRTELEPE
 Kolozsvárt.
 Bel-Monostorutca 12. szám.

Szerelő-műhely káta s vízvezetékek berendezésére.

(2.)
 tetemesen leszállított gyári árak mellett.
 (25—23.)

Non ronsée. Fellen és Guillemme-fele szabalmazott. Át nem hágható.
Aczél-tüskés-kerítés-sodrony
 méterenként 8 krajczárért kapható
KOLLERICH PÁL és FIÁNÁL
 BUDAPESTEN.
 IV. Ferencz-József rakpart21

(7.) (14—15.)

Ransomes, Head és Jefferies
 FÜÖCYNÖKE
Grossmann J.
 Budapesten.

GROSSMANN ÉS RUSCHENBACH
 ELŐSO MAGYAR GAZDASÁGI GÉPÉSZVÁRSZA
 HERCZEG FERENCZ FERENCZ
 Szives megkeresésért vagy gyártelepünk meglátogatására
 tisztelettel felkérjük.

12

(2—6)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
h o l y e	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsz	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	május	24	520	450	400	—	300	450	—	—	250	40
Bánfi-Hunyad	május	29	750	600	550	—	250	500	—	—	260	40
Besztercze	május	29	650	525	—	—	300	450	500	210	320	36
Brassó	junius	1	660	520	420	315	235	470	350	325	260	44
Csik-Szereda	május	30	750	600	500	450	325	600	300	80	200	36
Deés	május	29	760	680	580	320	370	660	600	240	380	40
Déva*	junius	2	970	790	720	—	350	610	200	90	230	44
Erzsébetváros	junius	2	700	550	500	—	320	480	400	180	250	44
Fogarás	junius	1	650	—	450	—	235	500	330	130	225	42
Gyula-Fehérvár	junius	2	700	550	500	—	325	—	250	—	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	junius	2	820	750	550	550	350	620	520	300	160	36
Hátszeg	május	28	700	600	500	300	280	500	200	100	200	43
Kézdi-Vásárhely	május	31	740	580	520	400	275	600	480	120	300	40
Kolozsvár	május	31	720	—	510	—	210	450	300	180	300	48
Maros-Ludas	junius	29	600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Maros-Vásárhely*	május	31	840	730	770	680	590	620	360	180	320	44
Medgyes	május	31	650	575	510	—	280	460	350	110	250	40
Nagy-Enyed	május	31	675	550	425	—	475	460	580	180	280	44
Nagy-Szeben	junius	1	700	580	480	—	260	530	260	200	300	44—46
Nagy-Várad	május	29	685	560	495	365	240	460	420	250	380	52
Segesvár	május	31	750	540	480	—	270	500	280	140	200	44
Sepsi-Szent-György	junius	4	700	650	500	300	230	500	300	180	200	40
Szamosujvár	május	28	700	650	500	—	230	490	250	80	250	40
Szász-Régen	május	31	635	500	575	—	280	485	430	210	260	40
Szász-Sebes	május	31	775	650	550	—	325	475	190	160	240	44
Szászváros	junius	2	730	610	530	—	290	510	300	70	210	40
Székely-Udvarhely	május	29	800	600	550	—	275	600	300	70	280	40
Szilágy-Somlyó	május	25	665	535	505	—	230	440	400	200	300	40
Teke	május	28	600	520	450	—	225	450	250	40	300	40
Torda	május	26	650	500	500	350	260	430	200	20	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
$\frac{1}{16}$ oldal	teljes ára	7	30	120	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
$\frac{3}{16}$ oldal	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
$\frac{4}{16}$ oldal	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
$\frac{2}{16}$ oldal	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
$\frac{1}{16}$ oldal	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örököseinél, közép-utca Minorita-épület.